

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 07.11.2002
KOM(2002) 610 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN
TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET**

Bedre erhvervs klima

{SEC(2002) 1212}

{SEC(2002) 1213}

{SEC(2002) 1214}

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	3
2.	Udviklingen på området for erhvervspolitik	4
2.1.	Iværksætterånd	4
2.2.	Rammebetingelser	5
2.3.	Økonomiske ressourcer	7
2.4.	Menneskelige ressourcer	9
2.5.	Innovation, viden og spredning af IKT	10
2.6.	Bæredygtig udvikling	12
3.	Kvantitative mål i erhvervspolitikken	13
3.1.	Baggrund	13
3.2.	Medlemsstaternes erhvervspolitiske mål	13
4.	Afsluttende bemærkninger	14
Bilag 1:		
	Kvantitative mål fremlagt af medlemsstaterne	16
Bilag 2:		
	Indikatorer	20

1. INDLEDNING

I denne meddelelse gøres der status over de fremskridt, der er gjort i medlemsstaterne med hensyn til forbedring af det miljø, hvori virksomheder kan etableres og vokse. Dette vigtige element af erhvervspolitikken, som Kommissionen har taget op til behandling gentagne gange i de senere år¹, har direkte betydning for Europas evne til at opfylde den ambitiøse strategi, der blev vedtaget på Det Europæiske Råds møde i Lissabon i marts 2000. Medlemsstaterne har også udtrykt bekymring for, hvorvidt deres politikker bidrager til at skabe iværksætterdynamik.

Et erhvervsklima, som styrker incitamenterne til at producere, etablere virksomheder, skabe fornyelse og tage risici, bidrager til stigninger i indkomst og jobmuligheder. Modsat hindres iværksætterdynamikken af besværlige forordninger, ineffektive markeder, administrative hindringer samt negative holdninger til risikovillighed og iværksætterånd - alt sammen faktorer, der undergraver opfyldelsen af Europas ambitioner.

Ved at bruge den åbne koordinationsmetode til politisk benchmarking og overvågning har Kommissionen og medlemsstaterne draget nytte af medlemsstaternes forskelligartede erfaringer. De har identificeret og udbredt oplysninger om vellykkede fremgangsmåder og har i den forbindelse navnlig forbedret effektiviteten af de institutionelle strukturer, der danner det operationelle grundlag for markederne.

Kommissionens *resultattavle for erhvervspolitikken* og *resultattavle for innovation* fokuserer på forskelligheden i EU-landenes resultater, mens Best-projekterne² fremhæver vellykkede fremgangsmåder og overvåger udviklingen inden for områder, der påvirker erhvervslivet. Denne meddelelse er baseret på materiale fra disse kilder.

Med udgangspunkt i *resultattavlen for erhvervspolitikken* har medlemsstaterne og Kommissionen i fællesskab fastsat kvantitative mål for at forbedre deres erhvervspolitiske indsats. Det sætter medlemsstaterne i stand til at skabe politikker, der fokuserer på opnåelse af synlige resultater inden for konkrete områder, der har betydning for erhvervsklimaet.

Siden Det Europæiske Råds møde i Lissabon er den økonomiske situation blevet forringet, og udsigten til den snarlige, solide økonomiske vækst, der lå til grund for Lissabon-strategien, er blevet mere usikker³. Dette gør det kun endnu vigtigere at

¹ Jf. *Lissabon-strategien - Gennemføre forandringer*, meddelelse fra Kommissionen til Det Europæiske Råds forårsmøde i Barcelona, KOM(2002) 14 endelig af 15.1.200. De overordnede retningslinjer for de økonomiske politikker for 2002 understreger også behovet for at fremme iværksætterkulturen, jf. ”Rådets henstilling af 21. juni 2002 om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker”, Det Europæiske Råd (10093/02), Sevilla den 21. juni 2002.

² Disse er finansieret ved Rådets beslutning 2000/819/EF af 20. december 2000 om et *flerårigt program til fremme af initiativ og iværksætterånd, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV) (2001-2005)*. Best-proceduren blev lanceret af Kommissionen i december 2000 inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode, som blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Lissabon.

³ For perioden 2000-2010 forudsætter Lissabon-strategien en gennemsnitlig økonomisk vækst på 3 %. I 2000 var væksten i BNP 3,3 % og i 2001 1,7 %. I henhold til Kommissionens prognoser (jf. Kommissionens økonomiske prognoser, foråret 2002, i *European Economy* nr. 2/2002, som udgives

forbedre erhvervsklimaet. I et økonomisk klima, hvor investeringsafkastet falder, nye risikovillige investeringer frarådes, og risikoen for fiasko stiger, kan den ekstra byrde som følge af skæv regulering, dårlige støttetjenester til virksomhederne, mangel på veluddannede medarbejdere og dyr finansiering i sidste ende tage modet fra iværksætterne og de risikovillige investorer, som opfyldelsen af Europas ambitioner står og falder med.

2. UDVIKLINGEN PÅ OMRÅDET FOR ERHVERVSPOLITIK

Oplysningerne i dette afsnit er hovedsagelig hentet fra *resultattavlen for erhvervspolitikken*⁴ for 2002 og fra udvalgte resultater fra gennemførte eller igangværende Best-projekter⁵.

2.1. Iværksætterånd

Iværksætterdynamik kan skabe vækst i produktiviteten, beskæftigelsen og økonomien, og tegn på en svag iværksætterånd vækker derfor bekymring⁶. Den europæiske holdning over for iværksætterkulturen afslører to væsentlige elementer. For det første har europæere tendens til at foretrække ansættelse frem for selvstændighed, hvilket antyder, at de er mindre villige til at påtage sig forretningsmæssige risici end amerikanere. For det andet er de, der påtager sig iværksætterrisici, mindre opsatte på at udvide deres virksomheder end amerikanske iværksættere.

Selvom antallet af nye virksomheder steg i anden halvdel af 1990'erne⁷, var der derfor en klar mangel på iværksættere. Denne manglende lyst til at etablere nye virksomheder kan til dels være et resultat af adgangsbarrierer og relativt strenge lovbestemmelser på de europæiske arbejds- og produktmarkeder. Men det er også et

af GD ECFIN) forventedes den reelle vækst i BNP at blive 1,5 % i 2002 for derefter at stige til 2,9 % i 2003. I de seneste måneder er udsigterne blevet væsentligt forringet.

⁴ *Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2002 Scoreboard*, Kommissionens arbejdsdokument, SEC(2002) 1213 af 07.11.2002.

⁵ Best-projekter er gennemført om "virksomhedsstøttetjenester" (*Business Support Services*), december 2001; "benchmarking af administrationen af virksomhedsetableringer" (*Benchmarking the Administration of Business Start-ups*), januar 2002; "forvaltning af virksomhedskuvøser" (*Management of Incubators*), januar 2002; "konsekvensanalyse" (*Impact Assessment*), februar 2002; "benchmarking af nationale og regionale politikker til støtte for e-handel i små og mellemstore virksomheder" (*Benchmarking National and Regional Policies in Support of e-Business for SMEs*), juni 2002; "virksomhedsoverdragelse" (*Transfer of Business*), juli 2002; "undervisning og uddannelse som grundlag for en iværksætterkultur" (*Education and Training for Entrepreneurship*), september 2002; "Business Angels", september 2002, og "IKT-færdigheder" (*ICT Skills*), september 2002. "Fremme af iværksætterånd blandt kvinder" (*Promoting Entrepreneurship amongst Women*) vil blive gennemført i marts 2003. Et projekt om "evaluering af de økonomiske konsekvenser af overensstemmelsesvurdering" (*Evaluation of the Economic Impact of Conformity Assessment Procedures*) vil blive gennemført medio 2003; Kommissionens arbejdsdokument "Highlights of the Results of the Best Procedure Projects 2001-2002", SEC(2002) 1212 af 07.11.2002.

⁶ Kommissionen er i gang med at udarbejde en grønbog om iværksætterånden i Europa til dels som en reaktion på denne opfattelse af Europa som et område med en ringe grad af iværksætterånd.

⁷ Alle medlemsstaterne opnåede en positiv nettovækst i antallet af virksomheder i anden halvdel af 1990'erne. Væksten svingede mellem 0,2 % i Belgien og 6 % i Irland. De nationale data om stigning og fald i antallet af virksomheder er dog endnu ikke harmoniserede og skal derfor fortolkes med forsigtighed. Jf. kapitel 4 i *Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2002 Scoreboard* (se fodnote 4).

resultat af strukturelle problemer, idet iværksætteraktiviteterne blandt f.eks. kvinder er stagneret på langt lavere niveau end det, der er registreret i USA⁸.

Selvom medlemsstaterne har truffet en række foranstaltninger for at fremme iværksætterånden blandt kvinder (iværksætterydelse, information, finansiering, rådgivning/vejledning, uddannelse og mentorordninger), kan medlemsstaterne stadig forbedre deres indsats på dette område ved at udnytte de identificerede vellykkede fremgangsmåder. Iværksætteraktiviteterne blandt kvinder i Europa har været stagnerende siden 1995.

At sikre vellykket overdragelse af små og mellemstore virksomheder, når deres ejere skal pensioneres, er blevet et vigtigt politisk emne. Ca. 600 000 små og mellemstore virksomheder skifter ejer hvert år, i de fleste tilfælde som følge af ejerens pensionering, og det påvirker ca. 2,5 mio. arbejdspladser. Der er sket fremskridt i gennemførelsen af de eksisterende henstillinger⁹, der søger at lette overdragelsen. De fleste medlemsstater har nu indført regler for beskatning af arv og gaver for at sikre, at virksomhedernes kapital forbliver intakt ved overdragelse¹⁰. Der er også sket store fremskridt, når det gælder overdragelse af virksomheder til tredjemand¹¹. Der er desuden truffet mindre generelle, men stadig værdifulde foranstaltninger, som skal gøre det nemmere at overdrage en virksomhed til medarbejderne, hjælpe virksomhedsejere, der ønsker at gå på førtidspension, og give skattelettelser til virksomhedsejere, der sælger en virksomhed med henblik på at geninvestere overskuddet i en anden mindre virksomhed.

2.2. Rammebetingelser

Alle medlemsstater har i de senere år gjort fremskridt, når det gælder forenkling af de administrative og lovgivningsmæssige rammer, så de i højere grad kan støtte risikovillighed og virksomhedsudvikling. Det har betydet, at kun relativt få små og mellemstore virksomheder i dag anfører administrative regler som en hindring¹². Men de virksomheder, der gør det, opnåede betydeligt lavere vækst i beskæftigelsen, så der er ingen grund til at hvile på laurbærene her. Der er betydelige forskelle i de administrative byrder i de forskellige medlemsstater i forbindelse med ansættelse, og det betyder bl.a., at der er masser af plads til forbedringer¹³.

Et område, hvor der i den senere tid er sket betydeligt fremskridt med hensyn til administrativ forenkling, er området for registrering af selskaber. Den tid og de

⁸ Iværksætteraktiviteter blandt kvinder målt ved andelen af selvstændige kvinder er stagneret omkring 28 % i EU sammenlignet med 35 % i USA. Andelen er højere i servicesektoren i EU (34 %), men betydeligt lavere i industrien (11 %).

⁹ Jf. navnlig Kommissionens ”henstilling vedrørende overdragelse af små og mellemstore virksomheder”, EFT L 385 af 31.12.1994, og Kommissionens ”meddelelse om overdragelse af små og mellemstore virksomheder”, EFT C 93 af 28.03.1998.

¹⁰ Fremskridt i alle medlemsstater med undtagelse af Luxembourg og Portugal.

¹¹ Fremskridt i alle medlemsstater med undtagelse af Grækenland, Frankrig, Italien, Portugal og Finland.

¹² Jf. "Highlights from the 2001 Survey", *Observatory of European SMEs*, 2002/1, Europa-Kommissionen, hvori kun mellem 10 % og 13 % af de små og mellemstore virksomheder anfører administrative regler som en væsentlig hindring.

¹³ Jf. "Recruitment of Employees: Administrative Burdens on SMEs in Europe", *Observatory of European SMEs*, Europa-Kommissionen. Det gennemsnitlige antal administrative procedurer for den første medarbejder er 3,3, og for den næste medarbejder er det 2,1. Nederlandene, Belgien, Frankrig og Spanien gør sig bemærket med det højeste antal procedurer efterfulgt af Grækenland, Irland og Østrig.

omkostninger, der kræves for at etablere et nyt selskab, er blevet væsentligt reduceret i de fleste medlemsstater. Trods vellykket benchmarking¹⁴ er der dog stadig stor forskel i resultaterne, hvilket betyder, at der kan opnås endnu bedre resultater ved at udnytte den bedste praksis.

I de senere år har medlemsstaterne i stadig højere grad benyttet konsekvensanalyse til at sikre et lovgivningsmæssigt grundlag af høj kvalitet. Dette instrument involverer høringsprocesser, som hjælper de politisk ansvarlige med tidligt at identificere de sandsynlige konsekvenser af lovforslag, herunder eventuelle uforholdsmæssige overholdelsesomkostninger for virksomheder eller nye og belastende administrative procedurer¹⁵.

Et andet område for administrativ forenkling vedrører støtte til små og mellemstore virksomheders adgang til den nye økonomi. Undersøgelser viser, at de små og mellemstore virksomheder i Europa ikke anvender IKT og e-handel i særligt stort omfang. Udbredelsen af IKT og e-handel fremmes dog af initiativer på områderne for rammebestemmelser for e-handel, oplysning og forbedring af IKT-færdigheder, fremme af støttenetværk for små og mellemstore virksomheder og fremme af internetplatforme for små og mellemstore virksomheder¹⁶.

Medlemsstaterne har med godt resultat gennemført mere end 20 direktiver efter *den nye metode* i forbindelse med teknisk harmonisering inden for en lang række områder. Det har betydet, at virksomhederne nu har fået transparente rammebestemmelser, som arbejder hen imod og sikrer dem et indre marked i Europa¹⁷. Når kommende lovgivningsmæssige initiativer baseres på principperne fra *den nye metode*, kan endnu flere virksomheder få gavn af disse fordele. Sammen med Kommissionen har medlemsstaterne også bidraget til udviklingen af europæiske standarder, hvilket markerer et skridt væk fra nationale standarder. Der findes i dag en omfattende serie af europæiske standarder, som hjælper virksomheder med at få adgang til hele det europæiske marked, etablere enkel kommunikation og sikre, at deres produkter er kompatible. Europæiske standarder forbedrer virksomhedernes konkurrenceevne, og derfor bør medlemsstaterne fortsat støtte deres nationale standardiseringsorganer i det europæiske standardiseringsarbejde.

Der er også sket store fremskridt inden for e-forvaltning. E-forvaltning sænker de omkostninger, der er forbundet med interaktion med det offentlige, og øger samtidig presset for at etablere mere enkle og brugervenlige procedurer¹⁸. I de seneste

¹⁴ Best-projekt om "Benchmarking the Administration of Business Start-ups", se fodnote 5. Etablering af et anpartsselskab koster i nogle tilfælde mere end 2 000 EUR i Østrig, men næsten ingenting i Det Forenede Kongerige. Det tager op til 35 dage i Italien, men kun 6 i Det Forenede Kongerige. Den tid og de omkostninger, der kræves for at registrere en enkeltmandsvirksomhed, er mindre, men varierer alligevel meget.

¹⁵ Jf. Best-projekt om "Business Impact Assessment in Member States", se fodnote 5.

¹⁶ Jf. Best-projekt om "Benchmarking National and Regional Policies in Support of e-Business for SMEs", se fodnote 5.

¹⁷ *Den nye metode* blev lanceret i 1985, jf. "Rådets resolution af 7. maj 1985 om en ny metode i forbindelse med teknisk harmonisering og standarder", EFT C 136/1 af 4.6.1985.

¹⁸ Jf. "Benchmarking National and Regional Policies in Support of e-Business for SMEs", se fodnote 5. Denne undersøgelse omfatter otte internetbaserede initiativer rettet mod virksomheder. I henhold til rapporten er de bedste resultater opnået inden for offentlige tjenester, der involverer simple procedurer i forbindelse med moms, virksomhedsbeskatning og tolddeklaration, mens de procedurer, der vedrører bygge- og miljõtilladelser, fik den ringeste bedømmelse.

måneder er der faktisk sket fremskridt i alle medlemsstater, når det gælder forbedring af kvaliteten af de offentlige tjenester til erhvervslivet. Men der er stadig langt igen.

Endelig viser data for området åbne og velfungerende markeder, at der findes stærke handelsforbindelser mellem de enkelte EU-lande. Statsstøtte forvrænger markedseffektiviteten, men de fleste medlemsstater har truffet foranstaltninger med henblik på at opfylde henstillingen fra Det Europæiske Råds møde i Stockholm om, at medlemsstaternes ydelse af statsstøtte senest i 2003 bør udvise en nedadgående tendens i forhold til BNP, og at støtten i stedet bør kanaliseres i retning af horizontale mål¹⁹.

2.3. Økonomiske ressourcer

Adgangen til kapital er generelt afgørende for, om virksomheder kan etableres og vokse. For virksomheder med innovativt potentiale, men uden økonomisk sikkerhed, er det et alvorligt problem. Det er udpeget som den tredje største begrænsning for virksomhedernes opnåelse af resultater i EU, især for små virksomheder, selvom mellemstore virksomheder angiveligt også oplever denne type problemer²⁰.

Tilgængeligheden af risikovillig kapital er ofte fremhævet som en afgørende faktor for 1900'ernes økonomiske opsving i USA. Ringe traditioner for risikovillig kapital i EU er blevet forbundet med ringe innovation og ses som en hindring for vækst i den europæiske produktivitet²¹. Det er risikovillig kapital, der udgør den største forskel mellem Europa og USA. Den amerikanske industri for risikovillig kapital opstod i 1950'erne, mens den i Europa (med undtagelse af Det Forenede Kongerige) først opstod i 1990'erne. Det betyder, at Europa har meget at indhente. Som følge deraf rejstes der i de fleste medlemsstater betydeligt mindre kapital end i USA, selvom mængden af risikovillig kapital i Europa har været stigende i de senere år²². Den seneste negative økonomiske og finansielle udvikling har, kombineret med den varslede lukning af Neuer Markt ved udgangen af året, dog i høj grad reduceret markederne for risikovillig kapital og sået tvivl om sandsynligheden for, at et stort og modent marked for risikovillig kapital kan skabes i Europa.

Stillet over for denne situation har medlemsstaterne søgt at fremme udviklingen af et marked for risikovillig kapital gennem strukturelle reformer og at støtte finansiering ved hjælp af risikovillig kapital på et tidligt stadium med instrumenter som f.eks. regional iværksætterydelse, skattenedsættelser eller virksomhedskuvøser. Generelt dominerer udvikling på senere stadier tilsyneladende markedet, selv om replacement og opkøb også spiller en vigtig rolle.

¹⁹ Spørgsmål vedrørende statsstøtte behandles i detaljer i Europa-Kommissionens "resultattavle for det indre marked" (Internal Market Scoreboard); se f.eks. den seneste udgave nr. 10, maj 2002.

²⁰ Jf. "Highlights from the 2001 Survey", *Observatory of European SMEs*, se fodnote 12. Mere end 20 % af de adspurgte virksomheder i Det Forenede Kongerige og ca. 20 % i Irland og Italien anfører, at de har problemer på dette område.

²¹ Disse spørgsmål belyses i detaljer i *rapporten om konkurrenceevne 2001 og rapporten om konkurrenceevne 2002*, Kommissionens arbejdsdokumenter, henholdsvis SEC(2001) 1705 af 29.10.2001 og SEC(2002) 528 af 21.5.2002.

²² I f.eks. 2000, hvor den risikovillige kapital toppede, repræsenterede den 0,9 % af det amerikanske BNP sammenlignet med 0,4 % i Nederlandene og Det Forenede Kongerige og 0,2 % af BNP i Sverige, de tre medlemsstater med de største markeder for risikovillig kapital i EU.

Der er et stærkt positivt forhold mellem størrelsen af markedet for risikovillig kapital og andelen af risikovillig kapital i de institutionelle investorers porteføljer. Et ændret investeringsmønster blandt de institutionelle investorer kan bestemt styrke markedet for risikovillig kapital.

Netværk af business angels har tætte forbindelser til risikovillig kapital. De er mere fremtrædende i USA end i Europa, selvom antallet af netværk i EU er steget fra 63 i 1999 til 158 i 2002²³.

Aktieinvestering er en særdeles vigtig faktor, når det drejer sig om støtte til innovative virksomheder. Der tegner sig et tydeligt mønster, hvor de medlemsstater, der har et stort innovationspotentiale (målt ved erhvervslivets udgifter til forskning og udvikling (BERD)), også har en høj aktiemarkedsværdi²⁴. En anden gruppe med innovationsresultater i mellemgruppen er kendetegnet ved et lavere BERD-niveau og en tilsvarende lavere aktiemarkedsværdi²⁵. En tredje gruppe er kendetegnet ved lavere BERD-niveauer med aktiemarkedsværdier i mellemgruppen²⁶.

Institutionel kapital har stor betydning for aktiemarkedene. De europæiske institutionelle investorer har generelt investeret en lavere del af deres portefølje i aktier end deres amerikanske kolleger, som anbringer ca. 50 % af deres porteføljer i aktier²⁷. Siden 2001 har aktieandelen af de institutionelle porteføljer desuden haft tendens til at falde, muligvis som følge af den økonomiske nedgang.

Alligevel er der sket en opmuntrende udvikling takket være stigningen i antallet af nyligt børsnoterede selskaber i Europa i de senere år. Gode udsigter for økonomien har selvfølgelig bidraget til dette, men det er også en følge af den øgede liberalisering og integration af de finansielle markeder. Yderligere fremskridt på dette vigtige område vil være direkte gavnlige for både industri og innovation i EU.

Aktieoptioner udloddede til medarbejdere i små, vækstorienterede virksomheder var fremme i USA i 1990'erne. Aktieoptionerne gav medarbejderne en andel i det fremtidige overskud og hjalp dermed virksomhederne med at fastholde kvalificerede medarbejdere. De indgår også i porteføljer af risikovillig kapital. På trods af de seneste skandaler i en række amerikanske selskaber, som har anvendt aktieoptioner, repræsenterer de en fornuftig og innovativ metode til overskudsdeling i virksomheder, men de skal tydeligvis udformes på en passende måde.

Alligevel har de fleste medlemsstater kun i ringe grad fastsat rammebestemmelser vedrørende aktieoptioner. Den deraf følgende juridiske usikkerhed afholder mange fra at bruge dem. Desuden beskattes de ofte både som indtægt og som kapitalgevinst ved efterfølgende salg. Den effektive skatteprocent i EU er 30 % sammenlignet med

²³ Jf. den endelige rapport fra Best-projektet om "Business Angels" (se fodnote 5), Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Erhvervs politik, september 2002.

²⁴ Sverige og Finland, i mindre grad Det Forenede Kongerige og Nederlandene, sammen med USA.

²⁵ Tyskland, Danmark, Belgien og Frankrig.

²⁶ Grækenland, Italien, Portugal og Spanien.

²⁷ Som altid er der undtagelser blandt medlemsstaterne. Institutionerne i Sverige og Det Forenede Kongerige har anbragt mellem 57 % og 67 % af deres porteføljer i aktier.

20 % i USA²⁸. Det er derfor næppe overraskende, at virksomheder i EU kun har udnyttet dette instrument i et relativt beskedent omfang²⁹.

2.4. Menneskelige ressourcer

I de senere år er mangel på kvalifikationer og uoverensstemmelse mellem efterspurgte og udbudte kvalifikationer blevet et centralt politisk spørgsmål³⁰. Høj (men siden 1997 generelt faldende) arbejdsløshed i EU er faldet sammen med mangel på særligt højtuddannede medarbejdere³¹. I perioden med høj vækst i slutningen af 1990'erne var efterspørgslen efter medarbejdere med mellemlang eller videregående uddannelse samtidig mest markant i EU³². Disse mangler udgør en væsentlig hindring for den økonomiske vækst. Problemet drejer sig ikke kun om utilstrækkelig mobilitet blandt arbejdstagerne eller utilstrækkelige (levetids)indkomstforskelle på tværs af erhvervene, men også om skævheder i udbuddet af kvalifikationer, der kan føres tilbage til uddannelsessystemet i medlemsstaterne, og efterspørgslen efter arbejdskraft³³. I de senere år har højteknologiske virksomheder givet udtryk for, at de mangler videnskabelige medarbejdere, i modsætning til USA, hvor sådanne mangler ikke repræsenterer et stort problem. Det er nødvendigt at undersøge, om uddannelsessystemerne eventuelt skal reformeres, særlig i en tid præget af teknologiske og organisatoriske fornyelser. Kommissionen bidrager til dette på forskellige måder.

IKT-området har oplevet de største vanskeligheder. I 2002 kunne mellem 7 % og 13 % af efterspørgslen efter IKT-færdigheder i alle medlemsstaterne ikke opfyldes. Et skøn for 2005 viser, at manglen vil stige, selvom der generelt vil være balanceret vækst i efterspørgslen efter og udbuddet af IKT-færdigheder³⁴. Det signalerer, at der i høj grad er behov for, at der straks træffes foranstaltninger for at udbedre de grundlæggende forhold, der skaber sådanne problemer på arbejdsmarkedet. Mangler forekommer også inden for nogle af de naturvidenskabelige områder.

For at blive den (bedste) videnbaserede økonomi inden 2010 skal medlemsstaterne accelerere deres indsats på området for udvikling af menneskelige ressourcer og i

²⁸ Skatteprocenten varierer fra over 60 % i Danmark til godt 10 % i Det Forenede Kongerige. Nederlandene, Irland, Grækenland, Frankrig og Belgien anvender en særlig sats; jf. "Taxation of Stock Options in the EU and the US", undersøgelse udarbejdet af Price Waterhouse Coopers for Europa-Kommissionen, 2002; estimaterne er foreløbige.

²⁹ Jf. "Highlights from the 2001 Survey", se fodnote 12; kun 2 % af de europæiske små og mellemstore virksomheder anvender aktieoptioner, mens andre 4 % har planer om at gøre det. Kommission har for nylig fremsat forslag til at fremme lønmodtagernes andel i kapitalen i meddelelsen "Om rammerne for fremme af lønmodtagernes andel i kapitalen", KOM(2002) 364 endelig af 5. juli 2002.

³⁰ *Rapporten om konkurrenceevnen* for 2001 rejste dette spørgsmål, og *rapporten* for 2002 behandlede det i yderligere detaljer, særligt med hensyn til uddannelsessystemets udbud og efterspørgslen efter arbejdskraft med bestemte kvalifikationer; jf. *Rapporten om konkurrenceevnen 2001 og 2002*, se fodnote 21.

³¹ I henhold til *rapporten om konkurrenceevnen* for 2002 udgjorde det gennemsnitlige antal uddannelsesår, selvom det på lang sigt er stigende, for den arbejdende befolkning i EU i 1999 ca. 89 % i forhold til USA sammenlignet med 97 % i Japan; jf. kapitel II i *rapporten om konkurrenceevnen 2002*, se fodnote 21.

³² Jf. *Beskæftigelsen i Europa 2001*, Europa-Kommissionen, 2001.

³³ Ifølge Den Europæiske Centralbank er kløften mellem uddannelse og arbejdsmarked vokset i årene 1992 til 2000; jf. "Labour Market Mismatches in the Euro Area Countries", ECB, marts 2002.

³⁴ I absolutte tal anslås dette at svare til 1,7 mio. medarbejdere på tværs af alle medlemsstaterne. Det svarer til mellem 8 % og 14 % af efterspørgslen afhængigt af medlemsstat.

højere grad målrette uddannelsessystemernes indretning³⁵. Selvom den procentdel af befolkningen i alderen 25-64, der deltager i livslang undervisning og uddannelse, har været stigende, er den stadig meget lav. Nogle medlemsstater har opnået betydeligt bedre resultater end gennemsnittet, men de fleste har kun opnået ringe resultater³⁶. Det understreger behovet for omgående indsats på disse områder.

Mens nogle medlemsstater har opnået gode resultater med hensyn til læsefærdigheder samt matematiske og naturfaglige færdigheder, er dette ikke nødvendigvis godt nok. En række andre nationer (f.eks. Japan, Canada og Korea) har klaret sig endnu bedre.

2.5. Innovation, viden og spredning af IKT

De ringe resultater med hensyn til innovation i Europa er parallelle med og afspejler den ringe spredning og utilstrækkelige udnyttelse af den samlede viden³⁷. Innovation hænger nøje sammen med udgifter til forskning og udvikling. I erkendelse heraf foreslog Kommissionen i *forårsrapporten* for 2002, at udgifterne til forskning og udvikling i EU skal udgøre 3 % af bruttonationalproduktet inden 2010, og Det Europæiske Råd i Barcelona vedtog denne henstilling. I september 2002 vedtog Kommissionen en tilsvarende meddelelse³⁸. Medlemsstaterne har uden undtagelse anerkendt vigtigheden af at styrke deres indsats på området for F&U og innovation og har alle forpligtet sig til at bidrage til opfyldelsen af målet om 3 % af BNP³⁹ for EU.

Innovationskapacitet er afgørende for udviklede nationers konkurrenceevne. Nylige undersøgelser har vist, at 10 ud af de 15 medlemsstater tilhører den gruppe på 20 nationer med de højeste værdier for national innovationskapacitet⁴⁰. Disse tal er

³⁵ I 1999 havde kun 12 % af kandidaterne fra de højere læresteder i EU afsluttet ph.d.-studier (type-A og advanced studies) sammenlignet med 27 % i USA. Blandt medlemsstaterne opnåede Nederlandene det bedste resultat (20 %), mens andelen i flere lande kun var godt 5 %. Særligt lave procentdele blev registreret i matematik og datalogi (4,4 %), men dette var alligevel bedre end USA (3,2 %).

³⁶ Den procentdel af befolkningen, der deltager i livslang uddannelse og undervisning, er steget fra 5,7 % til 8,4 % i årene 1996 til 2001. I 2001 var procentdelen i Sverige og Det Forenede Kongerige ca. 22 % efterfulgt af Finland på 19,3 %, Danmark på 17,8 % og Nederlandene på 16,3 %. Grækenland markerede bunden med 1,4 %. For at fremme social inklusion er det klart nødvendigt at øge mellem- og lavt uddannede arbejders deltagelse i undervisning og livslang uddannelse; i 2001 var 15,7% af højt uddannede, 9,8% af mellem uddannede og kun 2,5% af lavt uddannede arbejdere involveret i disse aktiviteter

³⁷ Dette var genstand for omfattende drøftelser i *rapporten om konkurrenceevnen 2001 og 2002*, se fodnote 21, og underbygges yderligere f.eks. af *Innovation Scoreboard 2001*, Kommissionens arbejdsdokument, SEC(2001) 1414 af 14.9.2001.

³⁸ Jf. *Lissabon-strategien - Gennemføre forandringer*, se fodnote 1. Jf. også meddelelse fra Kommissionen: "Mere forskning i Europa - Mod 3 % af BNP", KOM(2002) 499 af 11.9.2002. I 2000 udgjorde F&U 1,9 % af BNP i Europa, 2,7 % i USA og 3 % i Japan.

³⁹ De individuelle mål, som de enkelte medlemsstater har fremsat for F&U-udgifter, og som behandles senere, indgår i det overordnede EU-mål om, at F&U-udgifterne skal stige til 3 % af BNP inden 2010, og at den private sektor skal stå for 2/3 af udgifterne.

⁴⁰ Undersøgelsen er baseret på et indeks, der samler følgende fire underindeks: videnskabeligt og teknisk personale, innovationspolitik, cluster innovation environment og linkages; jf. M. Porter & S. Stern (2002): "National Innovative Capacity", kapitel 2.2, i *The Global Competitiveness Report 2001-2002*, World Economic Forum, Oxford University Press. Indeksets højeste værdi baseret på data fra 2001 opnås af USA (30,3). Finland (29,1), Tyskland (27,2), Det Forenede Kongerige (27,0), Nederlandene (26,9), Sverige (26,9) og Frankrig (26,8) tilhører dog gruppen af de ti bedste. Fire andre medlemsstater (Belgien, Irland, Østrig og Danmark) tilhører gruppen af de næste ti.

opmuntrende, men stadig ikke gode nok, og de forhold, hvorunder resultaterne på innovationsområdet kan forbedres varigt, er endnu ikke endeligt etableret i EU.

De samlede udgifter til F&U er betydeligt højere i USA end i EU. Men billedet er meget broget med tal, der svinger mellem 3,8 % af BNP i Sverige og godt 0,5 % af BNP i Grækenland og Portugal⁴¹. Alle medlemsstaterne skal forbedre miljøet for udgifter til F&U, og i erkendelse af betydningen heraf har flere medlemsstater nu vedtaget kvantitative mål for denne variabel⁴².

Omfanget af IKT-spredning er et vigtigt signal om den moderniseringsproces, der foregår i en økonomi. *Rapporten om konkurrenceevnen 2001* behandlede den rolle, IKT spiller i forbindelse med produktivitetsvækst, i detaljer og konkluderede, at lav IKT-investering og -spredning til dels forklarer de senere års opbremsning i den europæiske produktivitetsvækst⁴³. Som følge af, at dot.com-boblen sprang i slutningen af 2001, faldt IKT-udgifterne som procentdel af BNP i både USA og EU, hvor opbremsningen dog var mindre udtalt.

Adgang til internettet er steget markant i de senere år, og i 2001 havde næsten 90 % af virksomhederne i EU adgang til internettet. Mens mange af dem havde deres egne websteder, kunne kun få modtage ordrer og gennemføre kommercielle transaktioner via internettet. Husstandenes adgang til internettet er også steget fra 2000 til 2001 i de fleste medlemsstater. Regeringstiltag, der har til formål at modernisere det nationale økonomiske miljø og give borgerne mulighed for at udnytte fordelene ved elektroniske transaktioner, afspejles klart i denne vækst. Bredbåndsnettet er hurtigt blevet udbredt. Dobbelt så mange husstande i EU (14 %) havde adgang hertil i 2001 sammenlignet med året før, og adgang for endnu flere bør stimuleres⁴⁴.

Der gennemføres stadig meget få handler via internettet⁴⁵. Det skyldes bl.a. arten af produkter, men også de lovgivningsmæssige rammer, hvorunder elektronisk handel finder sted. Kendskab til mediet og traditioner spiller muligvis også en vigtig rolle i denne forbindelse.

I henhold til *resultattavlen for erhvervspolitikken* for 2001 er der et negativt forhold mellem husstandenes udgifter til telekommunikation og internettets udbredelse blandt private husstande, mens forholdet mellem virksomhedernes adgang hertil og omkostningerne er mindre følsomt⁴⁶. Adgangsomkostningerne er faldet støt i alle medlemsstater, hvilket har bidraget til den konstaterede stigning i udbredelsen. Der er dog stadig store forskelle mellem landene. Målt i KKS varierede prisen på 30 timers internetopkald pr. måned fra 20,70 euro-KKS i Finland til 45,80 euro-KKS i

⁴¹ Grækenlands andel er 0,51 % af BNP og Portugals 0,7 % af BNP. For udførlige oplysninger om udgifterne til F&U, se figur 2.1.1 i *Towards a European Research Area, Key Figures 2001*, Special Edition, Indicators for Benchmarking of National Research Policies, Europa-Kommissionen.

⁴² Jf. diskussionen i afsnit 3 nedenfor.

⁴³ Jf. 2001 *rapport om konkurrenceevnen*, se fodnote 21, særlig kapitel III.

⁴⁴ Allerede i fem medlemsstater (Danmark, Tyskland, Luxembourg, Nederlandene og Østrig) har mere end 20 % af alle husstande adgang til internettet via bredbåndsnet.

⁴⁵ I 2001 svarede det samlede salg via internettet i EU til mindre end 2 % af totalen, mens købet udgjorde godt 3 %. Danske, tyske, irske, østrigske og finske virksomheder gennemførte mellem 4 % og 6 % af deres køb via internettet.

⁴⁶ Jf. *Benchmarking Enterprise Policy: Results from the 2001 Scoreboard*, Kommissionens arbejdsdokument, SEC(2001) 1900 af 21.11.2001, indikatorerne VII.5.b og VII.5.c.

Belgien. Med undtagelse af Finland, Tyskland og Det Forenede Kongerige var prisen alle steder højere end 30 euro-KKS. I USA var den tilsvarende pris 20,40 euro-KKS.

2.6. Bæredygtig udvikling

Et nyt afsnit om bæredygtig udvikling er for første gang medtaget i *resultattavlen for erhvervspolitikken* for 2002. På nuværende tidspunkt er der kun fastsat indikatorer for bæredygtig udvikling i EU's fremstillingssektor. Dette er kun ét aspekt af arbejdet med bæredygtig udvikling og afspejler ikke det fremskridt, der er sket, eller som mangler inden for de øvrige områder af bæredygtig udvikling.

Nøgleordet for fremstillingssektoren er miljøeffektivitet, dvs. forholdet mellem økonomisk resultat og miljøbelastning målt ved emission af forurenende stof eller ressourceforbrug⁴⁷. I årene 1990-2000 har industrien i medlemsstaterne opnået betydelige miljøgevinster for fire indikatorer.

Industriens miljøeffektivitet i EU blev forbedret med ca. 13 % mellem 1990 og 2000, hvilket i grove træk er i tråd med fremstillingsindustriens øgede produktion. I denne periode blev der i Irland, Luxembourg, Sverige, Tyskland, Finland og Frankrig registreret en betydelig forbedring i miljøeffektiviteten af energiforbruget (på mere end 25 %), mens Grækenland, Portugal, Spanien og Det Forenede Kongerige måtte registrere en forringelse. Fremstillingsindustriens miljøeffektivitet med hensyn til emission af drivhusgasser blev forbedret med næsten 30 %, hvilket medførte et fald i industrielle drivhusemissioner på 10 %, selvom om produktionen steg. De fleste medlemsstater kunne registrere forbedringer, navnlig Luxembourg, Irland, Finland og Tyskland. Grækenland, Portugal, Spanien og Danmark måtte dog registrere små forringelser.

Industriens emissioner af forurenende gasser, der forårsager sur regn, er faldet med ca. 48 % i løbet af de 10 år, på trods af at produktionen steg med 11 % i samme periode. Alle medlemsstater kunne registrere forbedringer på dette område, herunder navnlig Tyskland, Finland, Irland og Luxembourg, mens Portugal måtte registrere den mindste forbedring.

Endelig forbedrede den europæiske fremstillingsindustri miljøeffektiviteten med hensyn til ozonprækursorer⁴⁸ med mere end 40 %, og den samlede emission af sådanne gasser faldt med ca. 27 % trods produktionsstigningen gennem 1990'erne. De fleste medlemsstater forbedrede miljøeffektiviteten. Luxembourg, Irland og Nederlandene registrerede de største forbedringer, som oversteg 100 %. Danmark, Grækenland og Portugal registrerede en svag forringelse.

⁴⁷ Jf. *Rapport om konkurrenceevnen 2002*, se fodnote 21, kapitel V for flere oplysninger. Forholdet mellem landenes miljøeffektivitet skal fortolkes med varsomhed, ikke mindst fordi forskelle mellem de målte forhold i landene i nogle tilfælde skyldes forskelle i den industrielle struktur snarere end landenes adfærd på miljøområdet. En undersøgelse af ændringerne i miljøeffektiviteten over længere tidsperioder kan alligevel give et generelt billede af tendenserne for de relative forandringer i landenes adfærd på miljøområdet.

⁴⁸ Ozon ved jordoverfladen er et sekundært forureningsstof, der dannes ved oxidering af flygtige organiske forbindelser (VOC) og kulilte i nærvær af nitrogenoxider og sollys. Ozonprækursorgasser består af flygtige forbindelser, der ikke er methan, samt nitrogenoxider, kulilte og methan.

3. KVANTITATIVE MÅL I ERHVERVSPOLITIKKEN

3.1. Baggrund

Den åbne koordinationsmetode, som blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i Lissabon, opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde sammen og i den forbindelse lære af den bedste praksis og udvikle bedre politikker under de givne forhold. I mange tilfælde betyder det, at der skal aftales mål på EU-niveau, men ikke at de enkelte medlemsstater nødvendigvis skal opstille de samme mål for den nationale indsats. De europæiske mål har oftest været enten fællesskabsmål eller ensartede nationale mål. Ved hjælp af erhvervspolitiske mål kan der skabes skræddersyede mål, der er tilpasset forholdene i den enkelte medlemsstat. Effektiviteten af erhvervspolitikken afhænger ikke kun af medlemsstaternes evne til at udnytte de erfaringer, der er høstet gennem politiske initiativer i andre medlemsstater eller lande, men også af deres vilje til at gennemføre foranstaltningerne. Benchmarking-aktiviteter bruges til at identificere de områder, hvor forbedringer kan opnås. Kvantitative mål i erhvervspolitikken er et instrument til at opnå resultater, idet de forpligter den enkelte medlemsstat og samtidig respekterer subsidiaritetsprincippet fuldt ud.

Mål er blevet anvendt inden for andre områder af EU-politikken, bl.a. i forbindelse med optagelsen i ØMU. Men medlemsstaterne anvender også mål i andre sammenhænge, f.eks. for inflation, udgifter og indtægter, sandsynligvis med betydelige fordele til følge.

Hvad angår erhvervspolitik, har både Rådet (industri) og Det Europæiske Råd opfordret Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde videre med indførelsen af kvantitative mål⁴⁹. Dette er første gang, Kommissionen formelt beretter om udviklingen efter denne opfordring.

3.2. Medlemsstaternes erhvervspolitiske mål

Samarbejdet mellem Kommissionen og medlemsstaterne har resulteret i fastlæggelsen af en fælles ramme for kvantitative mål. Det giver de medlemsstater, der er parate til det, mulighed for at fremsætte mål på grundlæg af aftalte indikatorer inden for de syv områder, der overvåges ved hjælp af *resultattavlen for erhvervspolitikken*⁵⁰:

- iværksætterånd
- lovgivningsmæssige og administrative rammebetingelser

⁴⁹ Jf. konklusioner fra Rådet (industri og energi) om konkurrenceevne og erhvervspolitik, 14837/01 (Press 452-6), 4.-5. december 2001; formandskabets konklusioner fra Det Europæiske Råd i Stockholm, 24. marts 2001, NR. 100/1/01; den 2433. samling for Rådet (industri og energi), RO Press: 164 NR. 9311/02, 6.-7. juni 2002; og Rådets konklusioner, SN 2340/3/02 REV 3, 21. maj 2002. Jf. også "Informal Industry Ministerial in Manchester to discuss EU Enterprise Policy Targets Plan", IP/01/229, 19. februar 2001, for en fælles erklæring fremsat af kommissærerne Bolkestein, Busquin og Liikanen om dette og andre beslægtede emner.

⁵⁰ Listen over indikatorer, der er velegnet til fastsættelse af mål inden for erhvervspolitik, og som også er godkendt som grundlaget for kontaktgruppens videre arbejde, er anført i bilag II. Spørgsmål vedrørende kontaktgruppen og relaterede oplysninger er behandlet i "Quantitative Targets in Enterprise Policy Steps towards the Lisbon Objectives", Kommissionens arbejdsdokument, SEC(2002) 1214, 07.11.2002.

- adgang til kapital
- menneskelige ressourcer
- innovation og formidling af viden
- adgang til informations- og kommunikationsteknologi (IKT)
- åbne og velfungerende markeder.

En række medlemsstater har i forbindelse med drøftelserne i kontaktgruppen meddelt Kommissionen og medlemsstaterne deres intentioner med hensyn til særlige målsætninger eller mål inden for disse områder. Det er naturligvis op til medlemsstaterne at definere og udvælge målene. Der er for hvert område nu meddelt mindst ét mål af én medlemsstat. Nogle medlemsstater har endda meddelt flere mål⁵¹.

Medlemsstaterne har generelt fundet det lettere at fremlægge mål på området for innovation og formidling af viden end på de øvrige områder. Det kan der være mange årsager til, f.eks. at der er brug for færre forbedringer inden for andre områder, institutionelle problemer eller traditioner eller forskellige opfattelser af kritiske emner. Det vigtigste er, at processen er indledt. Der er etableret en ramme, og der er fremlagt en første imponerende række af mål.

4. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

En gennemgang af den seneste indsats på det erhvervspolitiske område viser i hovedtræk, følgende:

- Der er sket betydelige forbedringer på flere områder, der påvirker miljøet for virksomheders etablering og vækst. Den positive udvikling fortsætter, og sammenlignet med de senere år forbedres de europæiske virksomheders fremtidsudsigter til stadighed.
- Medlemsstaterne arbejder for at modernisere deres økonomier og gennemføre strukturelle reformer, der i sidste ende vil bringe EU tættere på at opfylde Lissabon-strategien. Dette arbejde er i mange tilfælde koncentreret inden for små og tilsyneladende specialiserede politikområder, men den samlede effekt af alle forbedringerne vil skabe et miljø, hvor en mere livskraftig erhvervskultur kan blomstre. Kombineret med reformer på produkt-, arbejds-, og kapitalmarkederne vil de skabe et klima, der er gunstigt for vækst i erhvervslivet.
- Udviklingen standser naturligvis ikke her. Det er ikke kun EU, der gør fremskridt. Opsvinget i produktiviteten i udlandet og EU's sene start giver ikke plads til selvtilfredshed. Det er ikke nok at klare sig bedre. Lissabon-målsætningen er at blive den bedste, og der er stadig langt igen.

⁵¹ Nederlandene (12), Irland (11), Sverige (8), Frankrig (7) og Portugal (7) er de førende.

- Omhyggeligt udvalgte kvantitative mål er et instrument, der kan hjælpe med at styrke indsatsen for et bedre erhvervsklima i EU, ikke kun ved at fokusere på ændringerne, men ved at fremhæve de fremskridt, der reelt er opnået. Det skaber tillid i erhvervslivet, en af forudsætningerne for at opnå succes.

Et sæt mål, der er fremsat af medlemsstaterne inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode, er anført i bilag I. Dette udgør en vigtig hensigtserklæring. Nu er det tid til at gennemføre de politikker, der skal sikre opfyldelsen af disse mål.

Kommissionen foreslår derfor, at medlemsstaterne og Kommissionen inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode fortsat arbejder for at:

- (1) videreudvikle rækken af fremsatte mål og tilpasse dem efter behov
- (2) træffe de nødvendige foranstaltninger for at udvikle politikker, der kan sikre, at målene opfyldes, i overensstemmelse med god praksis
- (3) overvåge og rapportere om de opnåede fremskridt.

Kommissionen anmoder Rådet om at godkende denne tilgang. Med kvantitative mål tilføjes erhvervspolitikken i medlemsstaterne og EU en præcis og konkret dimension. Opfyldelse af de mål, der fremsættes af medlemsstaterne, vil bringe EU tættere på virkeliggørelsen af de bredere målsætninger for økonomien og samfundet, der blev vedtaget med Lissabon-strategien.

BILAG 1: KVANTITATIVE MÅL FREMLAGT AF MEDLEMSSTATERNE I KONTAKTGRUPPEN

Tabel 1: Kvantitative mål i erhvervspolitik			
Medlemsstat	Indikator	Status (år)	Mål (år)
<i>A. Iværksætterånd</i>			
Frankrig	Nye virksomheder	170 000 om året	220 000 om året (2007)
Frankrig	Nye virksomheder skabt gennem virksomhedskuvøser	550	865 (2005)
Irland	Reelt antal nyetableringer med stort potentiale	48 (1999)	520 (akkumuleret) (2006)
Nederlandene	Omsætning af virksomheder (ophør eller start af virksomheder)		Højere end i Belgien, Tyskland, Frankrig og Det Forenede Kongerige
Sverige	Antal reelle nyetableringer	144 175 (1998-2001)	150 000 (2003-2006)
Sverige	Antal selvstændige	357 600	380 000 (2006)
Det Forenede Kongerige	Antal personer, der overvejer at starte egen virksomhed		Stigning
<i>B. Lovgivningsmæssige og administrative rammebetingelser</i>			
Belgien	Administrative byrder		Sænkes med 25 %
Danmark	Administrative byrder		Sænkes med 25 % (2010)
Tyskland	Andel af offentlige tjenester på internettet		100 % (2005)
Spanien	Tid til at etablere en virksomhed	84 dage	Sænkes med 50 % = 42 dage (2006)
Spanien	Andel af offentlige tjenester på internettet		40 % (2006)
Irland	Konsekvensanalyse af den primære ret	0 % (2001)	100 % (2006)
Nederlandene	Administrative byrder		Sænkes med 25 %
Portugal	Tid til at etablere en virksomhed	10-25 dage	Sænkes med 50 % (2003)
Portugal	Tid til at opnå erhvervslicens	Ca. 150 dage	Sænkes med 50 % = 75 dage (2003)
Portugal	Andel af offentlige tjenester på internettet		100 % (2005)
Sverige	Konsekvensanalyse	100 % (2001)	100 % (2001-2010)

Det Forenede Kongerige	Konsekvensanalyse		100 % (2005)
Det Forenede Kongerige	Andel af offentlige tjenester på internettet		100 % (2005)
C. Adgang til kapital			
Frankrig	Investeringer i risikokapital	487 mio. EUR	1 mia. EUR (2010)
Irland	Antal nyregistrerede virksomheder	1 om året (2002)	2-3 om året (2006)
Irland	Venturekapitalinvesteringer (% af BNP)	0,22 % (2000)	0,80 % (2006)
D. Menneskelige ressourcer			
Danmark	Unge, der fuldfører en erhvervsfaglig uddannelse		Stigning
Tyskland	Unge, der påbegynder uddannelse, andel i procent		40 % (2010)
Nederlandene	Deltagelse i uddannelse og undervisning		I den førende gruppe (2010)
Sverige	Antal nye forskere med universitetsuddannelse	8750 (1997-2000)	9170 (2001-2004)
Sverige	Antal nyuddannede ingeniører og arkitekter	14812 (1997-2000)	16500 (2001-2004)
Sverige	Antal nyuddannede lærere	6158 (2001)	28000 (2001-2004)
Sverige	Lærere i matematik/naturfag/teknologi, andel af nye lærere	23 %	33 % (2001-2004)
Sverige	Antal nye akademikere med magistergrad	21053 (1997-2000)	25100 (2001-2004)
Det Forenede Kongerige	Deltagelse i videregående uddannelse blandt 18-30 årige		Stigning mod 50 % (2010)
Det Forenede Kongerige	Antal voksne arbejdstagere, der mangler NVQ2 eller tilsvarende kvalifikationer		Sænkes med mindst 40 % (2010)
E. Innovation og formidling af viden			
Østrig	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	1,9 %	2,5 % (2005)
Danmark	Erhvervslivets udgifter til F&U (% af BNP)	0,7 %	1 % (2010)
Danmark	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	2 %	3 % (2010)
Tyskland	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	2,4 % (2000)	3 % (2010)
Spanien	Erhvervslivets udgifter til F&U (% af BNP)	0,5 % (2000)	0,84 % (2003)
Spanien	Patenter pr. 1 mio. indbyggere	13 (2000)	26 (2006), 42 (2010)
Frankrig	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	2,19 %	3 % (2010)

Frankrig	Erhvervslivets udgifter til F&U (% af BNP)	1,37 %	2 % (2010)
Irland	Antal patentansøgninger pr. 1 mio. indbyggere	340,3 (2001)	350 (2006)
Irland	Antal godkendte patenter pr. 1 mio. indbyggere	95,3 (2001)	100 (2006)
Irland	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	0,88 % (1999)	2 % (2006)
Irland	Erhvervslivets udgifter til F&U (% af BNP)	0,33 % (1999)	0,80 % (2006)
Nederlandene	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	Marginalt større end EU-gennemsnittet	Blandt de førende lande i EU (2010)
Nederlandene	Erhvervslivets udgifter til F&U (% af BNP)	Marginalt større end EU-gennemsnittet	Større end EU-gennemsnittet (2005)
Nederlandene	Erhvervslivets og forskningsinstitutioners udgifter til F&U inden for IKT		Højere vækst end på andre teknologiområder
Nederlandene	Innovative virksomheder		I den førende gruppe (2010)
Nederlandene	Samarbejdende innovative virksomheder		I den førende gruppe (2010)
Nederlandene	Innovative virksomheder, der samarbejder med forskere		I den førende gruppe (2010)
Nederlandene	Andel af EPM-patenter	Nr. 4 i EU	I den førende gruppe (2010)
Nederlandene	Overskud fra innovation		I den førende gruppe (2010)
Portugal	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	0,8 % (2002)	1 % (2003)
Finland	Nationale udgifter til F&U (% af BNP)	3,3 % (2000)	3,5 % (2004)
<i>F. Adgang til informations- og kommunikationsteknologi (IKT)</i>			
Tyskland	Små og mellemstore virksomheder med e-strategi, andel i procent		20 % (2005)
Tyskland	Internetbrugere, andel af befolkningen		70 % (2005)
Spanien	Virksomheder med adgang til internettet (med mere end 10 medarbejdere)	92 % (2001)	97 % (2006), 99 % (2010)
Spanien	Adgang til bredbåndsnet	2,07 % (2002)	13,75 % (2006), 22 % (2010)
Frankrig	Små og mellemstore virksomheder med adgang til internettet, andel i procent	65 %	90 % (2006)
Frankrig	Husstande med adgang til bredbåndsnet, andel i procent	5 %	25 % (2006)
Irland	Virksomheder med adgang til internettet, andel i procent	90 % (2000)	95 % (2006)
Irland	Virksomheders telekommunikationsudgifter i forhold til OECD-landene	Øvre kvartil (2002)	Øvre decil (2006)
Irland	Husstande med adgang til bredbåndsnet	0 % (2000)	5 % (2006)

Nederlandene	Små og mellemstore virksomheder med onlinetransaktioner, andel i procent		66 % (2005)
Portugal	Portugisisk information på internettet		Tidobles (2006)
Portugal	Antal personer med grundlæggende IKT-færdigheder		2 millioner (2006)
Portugal	Adgang til pc (husstande)		50 % (2003)
<i>G. Åbne og velfungerende markeder</i>			
Danmark	Markeder med konkurrenceproblemer		Sænkes med 50 % (2010)

BILAG 2: INDIKATORER

I tabellen nedenfor anføres det sæt indikatorer, der er velegnet til fastsættelse af mål inden for erhvervs politik, og som også er godkendt som grundlaget for kontaktgruppens videre arbejde. Desuden anføres det afsnit, hvori de er behandlet i *resultattavlen for erhvervs politikken for 2002*.

<i>Erhvervs politisk politikområde</i>	<i>Indikator</i>	<i>Henvisning til resultattavle for erhvervs politik for 2002</i>	<i>Kommentar</i>
<i>Iværksætterånd</i>	Det faktiske antal nye virksomheder	5.1	Udbygges
	Registrering af virksomheder - tid og omkostninger	4.4	
	Virksomhedskvøser pr. million medarbejdere	4.5	
<i>Lovgivningsmæssige og administrative rammebetingelser</i>	Anvendelse af konsekvensanalyser for virksomheder (indeks)		Udbygges
	e-forvaltning (information, e-mail, formularer)	2.2	
<i>Adgang til kapital</i>	Antal nyregistrerede virksomheder i forhold til antallet af registrerede virksomheder	1.2	Gennemsnit over tre år
	Venturekapitalinvesteringer på tidlige/senere trin, % af BNP	1.4	
<i>Menneskelige ressourcer</i>	Andel af befolkningen (i alderen 25-64) med postgymnasial uddannelse	5.1	
	Antal nye kandidater inden for naturvidenskab, ingeniørfag og virksomhedsøkonomi	5.2	Udbygges
	Deltagelse (i alderen 25-64) i uddannelse og undervisning	5.3	
<i>Innovation og formidling af viden</i>	Erhvervslivets udgifter til F&U	6.1	
	Offentlig finansiering af erhvervslivets F&U	6.2	
	Antal patenter pr. million medarbejdere	6.3	
<i>Adgang til IKT</i>	Internetadgang i virksomheder	7.2	
	Udbredelse af bredbåndsnet (procentdel af husstande)	7.4	
	Kommunikationsudgifter (virksomheders telekommunikationsudgifter)	7.5	
<i>Åbne og velfungerende markeder</i>	Statsstøtte	3.2	